

Van bijstand naar Participatiewet

- Wat verandert er
- in 2015 in de Wet
- werk en bijstand?

WAT ZIJN DE BELANGRIJKE VERANDERINGEN IN 2015?

Vanaf 1 januari 2015 heet de Wet werk en bijstand (WWB) de Participatiewet. En niet alleen de naam verandert. Iedereen die op 31 december 2014 een uitkering ontvangt en daar in 2015 ook recht op heeft, krijgt met de veranderingen te maken.

Ontvangt u een Inkomensvoorziening voor Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Werknemers (IOAW) uitkering of een Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Zelfstandigen (IOAZ) uitkering? Lees dan hoofdstuk 7.

In de Participatiewet komen een aantal nieuwe en aangepaste namen, maatregelen en voorzieningen voor:

1. De kostendelersnorm
2. Lagere uitkering alleenstaande ouders
3. Langdurigheidstoeslag wordt individuele inkomenstoeslag
4. Bijzondere bijstand
5. Arbeidsverplichtingen en strengere maatregelen
6. De tegenprestatie
7. IOAW en IOAZ uitkering

In deze brochure leggen we deze belangrijke veranderingen uit. In de tekst staat regelmatig 'de gemeente'. Hiermee bedoelen we de gemeente of Intergemeentelijke Sociale Dienst (zoals Optimisd) van wie u de uitkering ontvangt. Voor vragen of meer informatie kunt u bij hen terecht.

1. De kostdelersnorm

Wat is de kostdelersnorm?

Woont u met meerdere volwassenen in een huis? Dan passen wij uw bijstandsuitkering daarop aan. U kunt namelijk samen de woonkosten delen. Dat is kort gezegd de kostdelersnorm. Hoe meer personen van 21 jaar of ouder in uw woning, hoe lager uw bijstandsuitkering.

Wat is een meerpersoonshuishouden?

De kostdelersnorm geldt voor volwassenen van 21 jaar of ouder die samen een woning delen. Dit heet een meerpersoonshuishouden. Dit kan bijvoorbeeld een gezin zijn van twee ouders en een aantal volwassen inwonende kinderen. Er kan ook nog een inwonende (groot)ouder bij horen, een broer of zus, neef of nicht. Of de partner van de volwassen zoon of dochter.

Voor de kostdelersnorm maakt het niet uit of u getrouwd bent en of u familie bent van elkaar. Het maakt ook niet uit waarom u samen een woning deelt. De voordelen van een woning delen, staan los van de redenen waarom u samenwoont. Daarom geldt in alle meerpersoonshuishoudens de kostdelersnorm.

Wie telt niet mee voor de kostdelersnorm?

Niet alle volwassenen tellen mee voor de kostdelersnorm. Wie tellen niet mee?

- Jongeren tot 21 jaar.
- Studenten die een studie volgen, die recht geeft op een studiefinanciering (Wsf 2000).
- Leerlingen die de beroepsbegeleidende leerweg (BBL) volgen.
- Meerderjarige leerlingen die onderwijs volgen dat recht geeft op Wet tegemoetkoming onderwijskosten schoolgaande kinderen (Wtos).

- Kamerhuurders en kostgangers die een normale (commerciële) prijs betalen voor de kamer of de kost en inwoning.
- Verhuurders en kostgevers die een zakelijk of commerciële relatie hebben met de huurders of kostgangers in hun woning.

Hoe werkt de kostdelersnorm?

Hoe meer volwassen personen tot een meerpersoonshuishouden horen, hoe lager de bijstandsuitkering per uitkeringsgerechtigde.

In de tabel hiernaast ziet u de hoogte van de bijstandsuitkering in percentages per huishoudtype. Hierbij staat 100% voor de bijstandsuitkering voor gehuwden en samenwonenden. In 2015 is dit ongeveer € 1.300 per maand.

Hoe zit het met jongeren tot 21 jaar?

Jongeren tot 21 jaar vallen niet onder de kostdelersnorm. De uitkering van een 18-, 19- of 20-jarige berekenen we niet volgens de kostdelersnorm. Ook niet als deze jongere bij zijn ouders inwoont.

Wanneer gaat de kostdelersnorm in?

De kostdelersnorm is geregeld in de Participatiewet. Die gaat op 1 januari 2015 in. Mensen die een bijstandsuitkering aanvragen na 1 januari 2015 krijgen direct te maken met de kostdelersnorm. Ontvangt u op 31 december 2014 een bijstandsuitkering, deelt u op die dag met anderen een woning en ontvangt u de uitkering ook in 2015? Dan is er voor u een overgangsregeling. Dit betekent dat u tot 1 juli 2015 een bijstandsuitkering krijgt, die op de oude manier is berekend. Daarna geldt ook voor u de kostdelersnorm.

Huishouden	Bijstandsnorm per persoon	Totale bijstandsnorm als alle personen bijstand ontvangen
Eenspersoonshuishouden	70%	70%
Tweepersoonshuishouden	50%	100%
Driepersoonshuishouden	43 $\frac{1}{3}$ %	130%
Vierpersoonshuishouden	40%	160%
Vijfpersoonshuishouden	38%	190%

2. Lagere uitkering alleenstaande ouders

Hoe zit het met de uitkering voor alleenstaande ouders?

Vanaf 1 januari 2015 krijgt een alleenstaande ouder evenveel uitkering als een alleenstaande. Maar als alleenstaande ouder kunt een hoger kindgebonden budget krijgen van de Belastingdienst. U krijgt bij uw budget een zogenoemde alleenstaande-ouderkop. Dit hogere kindgebonden budget compenseert het verlies aan inkomen niet helemaal. Daarom hebben alleenstaande ouders vanaf 1 januari 2015 een lager inkomen dan in 2014. Alleenstaande ouders die hiermee te maken krijgen, hebben begin juli 2014 een brief gehad van de gemeente.

Heeft u nog geen kindgebonden budget? Dan moet u dit zelf aanvragen bij de Belastingdienst voor het einde van 2014.

Kunt u geen alleenstaande-ouderkop krijgen van de Belastingdienst? En leeft u wel gescheiden van uw partner? Neem dan contact op met de gemeente om bijzondere bijstand aan te vragen.

Wat is een toeslagpartner?

De Belastingdienst gebruikt de naam (of het woord) toeslagpartner. Uw toeslagpartner is degene met wie u een toeslag of meerdere toeslagen aanvraagt. In de Participatiewet geldt een andere betekenis van partner dan die de Belastingdienst gebruikt. Het is daarom mogelijk dat u voor de Participatiewet alleenstaande ouder bent, maar voor de Belastingdienst niet. Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn als uw partner in een verpleeginrichting woont of in detentie is. U kunt dan geen alleenstaande-ouderkop krijgen. Voor u geldt een overgangsregeling. Tot 1 januari 2016 krijgt u 20% aanvulling op uw bijstandsuitkering. Daarna krijgt u geen aanvulling meer. Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de gemeenten zoeken nog naar een oplossing voor de periode vanaf 1 januari 2016.

3. Langdurigheidstoeslag wordt individuele inkomenstoeslag

Wat gaat er gebeuren met de langdurigheidstoeslag?

De langdurigheidstoeslag is een geldbedrag dat de gemeente u één keer per jaar kan geven als u drie jaar van een minimuminkomen leeft. U kunt er recht op hebben als u weinig of geen vermogen hebt en niet (meer) in staat bent om met werk een hoger inkomen te krijgen.

De langdurigheidstoeslag verandert op 1 januari 2015 in de individuele inkomenstoeslag.

Wat is de individuele inkomenstoeslag?

De individuele inkomenstoeslag lijkt op de langdurigheidstoeslag. Het is ook een geldbedrag dat de gemeente u één keer per jaar kan geven als u al drie jaar weinig inkomsten hebt. U kunt het geld vrij besteden. Bijvoorbeeld aan spullen die u met een minimuminkomen soms moeilijk kunt betalen, zoals een nieuwe koelkast of televisie.

Wat zijn de voorwaarden?

Net als bij de langdurigheidstoeslag gelden voorwaarden voor de individuele inkomenstoeslag. Dit zijn de belangrijkste voorwaarden:

- U bent 21 jaar of ouder, maar niet ouder dan de AOW-leeftijd.
- Uw inkomen is de afgelopen drie jaren niet (veel) hoger geweest dan de bijstandsnorm die voor u geldt. U bezit niet méér eigen vermogen dan u mag hebben voor de bijstand.
- U bent niet in staat met werk een hoger inkomen te krijgen.

Wat is het verschil tussen deze toeslagen?

Er is een klein verschil. De langdurigheidstoeslag is een algemene regeling. Als u aan alle voorwaarden voldoet, krijgt u de langdurigheidstoeslag.

Bij de individuele inkomenstoeslag moet u ook aan alle voorwaarden voldoen. Maar daarnaast gaat de gemeente beoordelen of u echt niet in staat bent om uw inkomenssituatie te verbeteren. U moet kunnen aantonen dat u de afgelopen periode hebt geprobeerd om uw inkomen te verbeteren. U hebt bijvoorbeeld gesolliciteerd, uw vakkennis bijgehouden, uw re-integratietraject gevolgd of vrijwilligerswerk gedaan.

Washing machine
with
ENERGY STAR
certification

5

5

Energie
AFC
A
0,94

Energie
AFC
A
0,95

WORDLAND
449,-

WORDLAND
529,-

799,-

999,-

EXTRA
GOED!

4. Bijzondere bijstand

Wat gaat er gebeuren met de bijzondere bijstand?

Er zijn twee soorten bijzondere bijstand: individuele en categoriale bijzondere bijstand. In 2015 bestaat alleen de individuele bijzondere bijstand nog. De categoriale bijzondere bijstand wordt vanaf 1 januari 2015 afgeschaft.

Wat is individuele bijzondere bijstand?

Individuele bijzondere bijstand is een vergoeding van de gemeente voor extra kosten, die u niet zelf kunt betalen. Bijzondere bijstand kan deze kosten (gedeeltelijk) vergoeden. Die kosten moeten dan wel aan een aantal voorwaarden voldoen:

- Het zijn bijzondere kosten die u normaal gesproken niet maakt, maar door omstandigheden nu wel.
- Het zijn noodzakelijke kosten die u móet maken. Soms moet een arts of andere deskundige die noodzaak vaststellen.
- De kosten mogen nergens anders vergoed worden. Ook niet door de (zorg-)verzekeraar bijvoorbeeld. U moet altijd aantonen dat u de kosten maakt. Anders kunt u er geen bijzondere bijstand voor krijgen. Vraag altijd bijzondere bijstand aan vóórdát u de kosten maakt. De gemeente kan anders niet meer goed beoordelen of de kosten echt noodzakelijk zijn.

Wat is categoriale bijzondere bijstand?

In de meeste gemeenten bestaat nu voor ouderen en voor mensen met een chronische ziekte of beperking een speciale bijzondere-bijstandsregeling. Vanaf 2015 zal deze vorm van bijzondere bijstand niet meer bestaan. U kunt mogelijk gebruikmaken van de individuele bijzondere

bijstand voor de kosten die u maakt. Lees de voorwaarden die hierboven staan. Ook kunt u gebruikmaken van de collectieve zorgverzekering.

Collectieve zorgverzekering

Iedereen in Nederland is verplicht een basiszorgverzekering te hebben. Iedereen met een minimuminkomen kan een collectieve zorgverzekering afsluiten via de gemeente. U hebt dan een basiszorgverzekering en een aanvullende zorgverzekering. De voordelen voor u zijn:

- De premie voor de basisverzekering is lager dan wanneer u zelf een verzekering afsluit.
- Het pakket van de aanvullende verzekering is uitgebreid. Hiermee bent u voor veel voorkomende kosten verzekerd.
- In een aantal gemeenten ontvangt u een bijdrage. Uw premie wordt dan ook lager.

Vanaf 1 januari 2015 kunt u in een aantal gemeenten kiezen uit twee gemeentelijke pakketten: een aanvullend pakket en een aanvullend pakket plus. Het aanvullend pakket plus is speciaal bedoeld voor mensen die veel zorgkosten hebben. De bijdrage die u ontvangt van de gemeente is afhankelijk van het pakket dat u kiest. Naast het aanbod van uw huidige zorgaanbieder, krijgt u voor 2015 informatie van uw gemeente over de collectieve zorgverzekering.

Maakt u nog geen gebruik van de collectieve zorgverzekering van uw gemeente en zou u dat wel willen? Neem dan contact op met uw gemeente om de mogelijkheden te bespreken.

Overige minimaregelingen veranderen niet
Overige minimaregelingen veranderen niet!
Zoals het Osse 'Meedoen is belangrijk', de
regelingen Maatschappelijke participatie en
gemeentelijk minimabeleid van Optimisd, het
Activiteitenfonds Uden, de regelingen Maat-
schappelijke participatie van de gemeenten
Boxmeer en Sint Anthonis en de Reductiere-
geling Cuijk, Grave, Mill en Sint Hubert.

5. Arbeids- verplichtingen en strengere maatregelen

Nieuwe arbeidsverplichtingen?

Wie een bijstandsuitkering heeft, heeft meestal ook arbeidsverplichtingen. U doet er dan alles aan om werk te vinden en te behouden of om actief mee te doen in de samenleving. Deze arbeidsverplichtingen zijn niet nieuw en staan al langer in de Wet werk en bijstand. Maar in de Participatiewet zijn er nog meer verplichtingen bijgekomen. Houdt u zich niet aan deze verplichtingen? Dan krijgt u vanaf 2015 met strengere maatregelen te maken.

Wat zijn de arbeidsverplichtingen?

Vanaf 1 januari 2015 hebt u met een bijstandsuitkering de volgende arbeidsverplichtingen:

1. U probeert betaald werk te vinden.
Daarvoor moet u bijvoorbeeld vacatures zoeken, solliciteren en een CV opstellen.
2. U zoekt niet alleen naar werk in uw eigen woonplaats, maar ook in uw regio of nog verder weg. Vindt u werk of krijgt u werk aangeboden? Dan neemt u dit aan.
3. U bent bereid om voor uw werk te reizen. Werk waarvoor u elke dag tot maximaal 3 uur moet reizen (11/2 uur heen en 11/2 uur terug) mag u niet weigeren. Als het nodig is voor het werk dat u vindt of kunt behouden, en als het voor u en uw gezin mogelijk is, moet u zelfs verhuizen. U moet dan wel een contract hebben voor ten minste een jaar en zo veel verdienen met deze baan dat u geen bijstandsuitkering meer nodig hebt.
4. U helpt de gemeente om een plan van aanpak voor uw re-integratie te maken en uit te voeren. U houdt zich aan de afspraken die u maakt. De re-integratievoorzieningen die de gemeente u biedt, neemt u aan.
5. Uw kennis en vaardigheden houdt u bij of verbetert u, als dit nodig is voor het krijgen of behouden van werk. Dus als u een cursus moet volgen om de nieuwste belangrijke technieken in uw vakgebied te leren, dan doet u dat ook.
6. U doet geen dingen die het moeilijker maken om werk te krijgen of te behouden. En u doet uw best bij sollicitaties. U verschijnt netjes gekleed, met een verzorgd uiterlijk en op tijd op uw sollicitatiegesprek.

Moet u zich houden aan alle arbeidsverplichtingen?

Ja, alle mensen met een bijstandsuitkering moeten zich houden aan deze arbeidsverplichtingen. U moet er alles aan doen (wat mogelijk is) om werk te vinden of te behouden. De gemeente gaat na wat u kunt doen om werk te zoeken en wat misschien niet. In uw plan van aanpak staat precies wat de gemeente van u verwacht.

Wat gebeurt er als u zich niet houdt aan de verplichtingen?

Houdt u zich niet aan de arbeidsverplichtingen en afspraken hierover? Dan legt de gemeente een maatregel op. U krijgt dan tijdelijk een lagere uitkering of zelfs helemaal geen uitkering meer.

- Houdt u zich niet aan de arbeidsverplichting bij punt 1? Dan bekijkt de gemeente uw persoonlijke situatie en legt een passende maatregel op.
- Houdt u zich niet aan de arbeidsverplichtingen bij punt 2 tot en met 6? Dan geldt:
 - Bij de eerste keer:
1 maand geen uitkering
 - Bij herhaling binnen een jaar:
3 maanden geen uitkering
 - Iedere volgende keer:
3 maanden geen uitkering

Krijgt u dan altijd een lagere uitkering?

Houdt u zich niet aan de arbeidsverplichtingen? Dan verlagen wij altijd uw uitkering of krijgt u helemaal geen uitkering meer. De gemeente kan wel rekening houden met bijzondere situaties. Dat betekent dat u bij zeer dringende redenen toch een (deel van uw) uitkering kunt krijgen.

A photograph of two women sitting at a table, engaged in conversation. The woman on the left is wearing a dark headscarf and a light-colored top. The woman on the right has dreadlocks and is wearing a dark top. They appear to be in a casual setting, possibly a community center or a meeting.

6. De tegenprestatie

Wat is een tegenprestatie?

U ontvangt een bijstandsuitkering. De gemeente mag u dan vragen een tegenprestatie te doen. Die tegenprestatie bestaat uit onbetaald werk dat nuttig is voor de samenleving.

Wat zijn de kenmerken van een tegenprestatie?

Een tegenprestatie bestaat uit activiteiten met de volgende kenmerken:

- Het is geen werk waarvoor u eigenlijk betaald moet worden.
- De activiteit mag uw kansen op betaald werk niet verminderen.
- Het moeten activiteiten zijn die u in staat bent om te doen. Dat wil zeggen dat de gemeente bij een tegenprestatie rekening moet houden met:
 - lichamelijke of psychische beperkingen
 - de zorg voor (jonge) kinderen
 - de zorg voor een hulpbehoevende partner of familielid (mantelzorg)
 - uw beheersing van de Nederlandse taal
 - de reistijd van uw huis naar de werkzaamheden

Bespreek met de gemeente wat voor soort activiteiten u zou kunnen doen, wat voor u mogelijk is en wat niet.

Wat kunt u doen als tegenprestatie?

Als tegenprestatie voor uw bijstandsuitkering kunt u verschillende dingen doen. Tegenprestaties zijn bijvoorbeeld klussen voor verenigingen, organisaties en maatschappelijke instellingen. Denk aan:

- Koffie schenken in een verzorgingshuis.
- Boodschappen doen of de tuin onderhouden voor ouderen of mensen met een beperking.
- Leesouder zijn op school.
- Speelplekken in de wijk opknappen.
- Helpen bij een sportvereniging.
- Taalmaatje zijn voor mensen die moeten inburgeren.

Misschien doet u al vrijwilligerswerk of bent u mantelzorger. Dan kunt u de gemeente voorstellen om dat als tegenprestatie te laten gelden.

Wat zijn de voordelen voor u?

Een tegenprestatie kan heel nuttig zijn. Niet alleen voor de samenleving, maar ook voor u zelf!

- U ontmoet andere mensen.
- U ontwikkelt vaardigheden, die u bij een betaalde baan goed kunt gebruiken.
- U doet iets nuttigs voor andere mensen.

Wat gebeurt er als u niet meewerkt?

Vraagt de gemeente van u een tegenprestatie en werkt u niet mee? Dan kan de gemeente u een maatregel opleggen. Dat betekent dat u één of meerdere maanden een lagere uitkering krijgt of helemaal geen uitkering meer krijgt. Hoeveel lager en hoe lang staat in de regels die de gemeente in een verordening vastlegt.

7. IOAW en IOAZ uitkering

Wat verandert er als u een IOAW of IOAZ uitkering ontvangt?

Ontvangt u een IOAW of IOAZ uitkering? Dan gelden voor u ook alle regels die in deze brochure staan. Lees deze dus goed.

Andere kostendelersnorm

Alleen de kostendelersnorm is voor u anders. Deze gaat voor u vanaf 1 juli 2015 pas in. De uitkering gaat dan in stappen naar 50% als er meerdere volwassenen in dezelfde woning wonen. In vijf jaarlijkse stappen wordt de uitkering verlaagd. Op 1 januari 2019 ontvangt u dan 50%.

In tegenstelling tot de kostendelersnorm in de Participatiewet blijft de uitkering altijd 50%. Het maakt niet uit hoeveel inwonende personen er zijn. Als u hiermee te maken krijgt, ontvangt u in december 2014 een brief van de gemeente.

Deze brochure geven de volgende gemeenten, ISD en werkorganisatie samen uit:

Boekel, Boxmeer, Landerd, Maasdonk, Oss, Sint Anthonis, Uden, ISD Optimisd en werkorganisatie Cuijk, Grave, Mill en Sint Hubert.

ISD Optimisd voert de Participatiewet uit voor de gemeenten Bernheze, Boekel, Schijndel, Sint Michielsgestel en Veghel. Werkorganisatie CGM voert de Participatiewet uit voor de gemeenten Cuijk, Grave, Mill en Sint Hubert.

Aan deze uitgave kunt u geen rechten ontleenen.
December 2014